

Mitteresidentidel Madalmaade „kanepikohvikutesse” sisenemise keeld on kooskõlas liidu õigusega

See piirang on õigustatud eesmärgiga võidelda narkoturismi ja sellega kaasnevate probleemidega, ning see eesmärk puudutab nii avaliku korra hoidmist kui kodanike tervise kaitset, ja seda nii liikmesriikide kui liidu tasandil.

Vastavalt 1976. aasta narkootiliste ainete seadusele (Opiumwet 1976) on narkootiliste ainete, sealhulgas kanepi ja sellest valmistatud toodete valdamine, nendega kauplemine, nende kasvatamine, vedu, valmistamine, import ja eksport keelatud. See riik rakendab siiski kanepi suhtes sallivat poliitikat. Nimetatud poliitika väljund on eelkõige kanepikohvikud, kus müüakse ja tarbitakse seda nn „pehmet” uimastit. Kohalikud ametivõimud võivad anda loa niisuguse asutuse avamiseks teataval tingimuste. Paljudes kanepikohvikutes müüakse ja tarbitakse ka alkoholivabasid jooke ja toitu.

Narkoturismi vähendamiseks või selle takistamiseks lisas Maastrichti omavalitsusüksuse volikogu 20. detsembri 2005. aasta otsusega selle omavalitsusüksuse üldmäärusesse elukoha kriteeriumi ja seeläbi keelas kanepikohviku omanikel lubada asutusse siseneda või seal viibida isikutel, kelle tegelik elukoht ei ole Madalmaades.

M. M. Josemans peab Maastrichti omavalitsusüksuses kanepikohvikut „Easy Going”. Pärast seda, kui kahel korral oli nenditud, et kõnealusesse kanepikohvikusse oli lastud isikuid, kes ei olnud Madalmaade elanikud, otsustas Burgemeester van Maastricht (Maastrichti linnapea) 7. septembri 2006. aasta korraldusega see asutus ajutiselt sulgeda.

M. M. Josemans esitas selle korralduse peale vaide. Ta väidab, et kõnealused õigusnormid sisaldavad liidu kodanike põhjendamatult ebavõrdset kohtlemist, ja täpsemalt, et neil isikutel, kelle elukoht ei ole Madalmaades, võetakse võimalus osta seaduslikke kaupu kanepikohvikutes, millega eiratakse liidu õigust. Selles kontekstis peatas Raad van State (riigikohus) menetluse ja pöördus Euroopa Kohtusse.

Kõigepealt tuleb Euroopa Kohus meelde, et kuna narkootiliste ainete – sealhulgas kanepist valmistatud toodete - kahjulikkus on üldteada, siis on nende turustamine kõikides liikmesriikides keelatud, tehes erandi range järelevalvega kaubandusele, tagades, et neid kasutatakse meditsiinilisel ja teaduslikul otstarbel. See õiguslik olukord on kooskõlas erinevate rahvusvaheliste instrumentidega, eelkõige mitmete ÜRO konventsioonidega, mille puhul liikmesriigid on teinud koostööd või millega nad on ühinenud, ja ühtlasi ka liidu õigusega.

Kuna narkootiliste ainete liidu majandusringlusesse ja kaubandusse toomine on keelatud, ei saa kanepikohviku omanik kanepi turustamist puudutavas osas tugineda liikumisvabadustele või diskrimineerimise keelu põhimõttele.

Burgemeester van Maastricht ning Madalmaade, Belgia, Saksamaa ja Prantsusmaa valitsus väidavad omakorda, et niisugustes asutustes alkoholivabade jookide ja toidu turustamine on kanepi turustamisega võrreldes igatahes kõrvaltegevus ning sellel ei saa olla mingit mõju vaidluse lahendamisele.

Euroopa Kohus seda väidet ei kinnita ja leiab, et selles kontekstis võib kanepikohviku omanik tugineda liikumisvabadustele.

Euroopa Kohtu sõnul kujutab alkoholivabade jookide ja toidu turustamine kanepikohvikutes endast toitlustustegevust. Seega tuleb kõnealust eeskirja hinnata lähtuvalt teenuste osutamise vabadusest.

Euroopa Kohus tunnistas selle vabaduse teostamise piirangu olemasolu, kuna kanepikohvikute omanikud ei või seaduslikke tooteid turustada isikutele, kelle elukoht on teises liikmesriigis ning viimased ei tohi neid teenuseid tarbida.

See piirang on siiski õigustatud eesmärgiga võidelda narkoturismi ja sellega kaasnevate probleemidega.

Nimelt on selle õigusnormi eesmärk lõpetada probleemid, mis on tingitud suurest hulgast turistidest, kes soovivad Maastrichti omavalitsusüksuse kanepikohvikutes kanepit osta või tarbida. Burgemeester van Maastrichti esitatud teabe kohaselt käib selle omavalitsusüksuse 14 kanepikohvikus ligikaudu 10 000 külastajat päevas ja natuke üle 3,9 miljoni aastas, kellest 70% ei ela Madalmaades.

Burgemeester van Maastricht ja Madalmaade valitsus märgivad, et narkoturism süvendab veelgi selles omavalitsusüksuses tõusetuvaid nn „pehmete” narkootikumide müügiga seotud probleeme nagu erinevad avaliku korra rikkumise ja kuritegevuse vormid ning uimastite, sh „tugevate” narkootikumide ebaseaduslike müügikohtade hulga suurenemine. Belgia, Prantsusmaa ja Saksamaa valitsus viitavad avaliku korra probleemidele, mida see fenomen – sealhulgas kanepi ebaseaduslik eksport – muudab liikmesriikides kui Madalmaade Kuningriik ja eelkõige viimase naaberriikides kaasa toob.

Selles osas märgib Euroopa Kohus, et võitlus narkoturismi ja sellega kaasnevate probleemidega on osa uimastivastasest võitlusest. See puudutab nii avaliku korra hoidmist kui kodanike tervise kaitset, ja seda nii liikmesriikides kui liidu tasandil. Need eesmärgid kujutavad endast õigustatud huvi, mille tõttu võib liidu õigusest tulenevate kohustuste piiramine olla põhimõtteliselt õigustatud isegi selliste kohustuste puhul, mis tulenevad põhivabadustest, nagu teenuste osutamise vabadus.

Euroopa Kohus rõhutab, et mitteresidentidel kanepikohvikutesse sisenemise keeld kujutab endast meetet, mis oluliselt piirab narkoturismi ja sellest tulenevalt vähendab sellega kaasnevaid probleeme.

Mis puudutab võimalust võtta vastu teenuste osutamise vabadust vähem piiravaid meetmeid, siis nendib Euroopa Kohus, et vastavalt Burgemeester van Maastrichti ja Madalmaade valitsuse esitatud tõenditele, ei ole narkoturismi ja sellega kaasnevate probleemidega võitlemiseks rakendatud muud meetmed võimaldanud kavandatud eesmärki täita.

Mis puudutab võimalust lubada mitteresidentidel siseneda kanepikohvikutesse, kuid neile kanepit mitte müüa, siis märgib Euroopa Kohus, et ei ole lihtne täpselt kontrollida ja jälgida, et seda toodet mitteresidentidele ei serveeritaks ja et nad seda ei tarbiks. Lisaks on oht, et niisugune lähenemine julgustaks residentide või mitteresidentide kanepikohvikute ruumides kanepit ebaseaduslikult turustama või edasi müüma.

Lisaks märgib Euroopa Kohus, et kõnealune õigusnorm ei takista isikut, kelle elukoht ei ole Madalmaades, külastada Maastrichti omavalitsusüksuses teisi toitlustusasutusi, et seal alkoholivabasid jooke ja toitu tarbida. Madalmaade valitsuse sõnul on niisuguseid asutusi üle 500.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda siseriiklikku kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on siseriikliku kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele siseriiklikele kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamisest saab pildisalvestisi "[Europe by Satellite](#)" kaudu ☎ (+32) 2 2964106